

Huy n thơ i TTKh và Hai s c hoa ty gôn

Tác Giả: SE s u t m

Thứ Hai, 11 Tháng 7 Năm 2011 08:26

Trong nh ng bài th tác gi n danh ho c ký tên nh ng không bi t rõ ng i y là ai, Hai s c hoa ty gôn và TTKh là m t huy n thơ i lãng m n đã gây m i tr c n cho nhi u th h yêu th .

Câu chuy n b t đ u cách đây 70 năm, ngày 27/9/1937 trên tu n báo Ti u Thuy t Th B y, s 174 xu t b n t i Hà N i, có đ ng truy n ng n Hoa ty gôn c a Thanh Châu, n i dung k i m i tình tan v c a đôi trai gái ngày tr c đã hò h n d i giàn hoa ty gôn. Ít lâu sau, có ng i đàn bà tr , dáng d p bé nh , nét m t u bu n, mang đ n tòa so n Ti u Thuy t Th B y m t phong bì dán kín, g i cho ông ch bút, trong có bài th Hai s c hoa ty gôn, ký tên TTKh. Bài th Hai s c hoa ty gôn đ c đ ng trên Ti u Thuy t Th B y s 179, ra ngày 30/10/1937, và sau đó còn ba bài n a cũng ký tên TTKh đ c g i b ng đ ng b u đ i n đ n tòa so n:

- Bài th th nh t, Ti u Thuy t Th B y s 182 (20/11/1937),
- Đan áo cho ch ng, đ ng trên Ph N Th i Đàm,
- Bài th cu i cùng, Ti u Thuy t Th B y, s 217 (23/7/1938).

Bài th th nh t xu t hi n sau Hai s c hoa ty gôn g n m t tháng, và Bài th cu i cùng đ ng tám tháng sau.

Ngay khi Hai s c hoa ty gôn ra đ i, gi i văn ngh sĩ đã xô xao, thi sĩ J. Leiba, ng i cùng tâm s v i TTKh và là tác gi hai câu th n i ti ng “Ng i đ p v n th ng hay ch t y u. Thi nhân đ u b c s m h n ai”, chép i nguyên văn bài Hai s c hoa ty gôn trên Ng Báo v i i m đ u:

Anh chép bài th trái tim

C a ng i thi u ph i làng duyên

L i th tuy t v ng ca đau kh

Yên i anh và đ i ng em.

Nguy n Bính sau khi đ c Bài th th nh t đã vi t bài Dòng d i đ t ng TTKh, in i trong t p L b c sang ngang và Thâm Tâm có ba bài Màu máu ti gôn, Dang d và G i TTKh, và nhi u th h sau còn có nh ng bài th khác s t sùi th ng c m cho s ph n TTKh. V y TTKh là ai? Gi t i t ng t m i

Hai s c hoa ty gôn m đ ng cho m t i lãng m n khác v i lãng m n Đông H , T ng Ph . Có th nói Hai s c hoa ty gôn là gi t i t ng t m i, n i TTKh, không ph i là gi t i khóc ch ng c a T ng Ph , khóc v c a Đông H , mà là gi t i khóc cho tình yêu; h n th n a, khóc ng i tình ngoài hôn nhân, m t đ i t ng t do, phóng khoáng, v t kh i khuôn kh i giáo th i b y gi . Và i n đ u tiên hai ch ng i y đ c chính th c đ a vào thi ca, sau này nó s tr thành

“c đi n”, tr thành ngôn g i đ u gi ng c a gi i tr trong nhi u th h :

M t mùa thu tr c, m i hoàng hôn
Nh t cánh hoa r i ch ng th y bu n,
Nhu m ánh n ng tà qua mái tóc,
Tôi ch ng i đ n v i yêu đ ng.
Ng i y th ng hay ng m nh lòng
Đ i đ ng xa vút bóng chi u phong,
Và ph ng tr i th m m s ng, cát,
Tay vít dây hoa tr ng ch nh lòng.
Ng i y th ng hay vu t tóc tôi,
Th dài trong lúc th y tôi vui,
B o r ng: “Hoa, đáng nh tim v ,
Anh s tình ta cũng v thôi!”
Thu y, nào tôi đã hi u gì
Cánh hoa tan tác c a sinh ly,
Cho nên c i đáp: “Màu hoa tr ng
Là chút lòng trong ch ng b n suy.”
Đâu b t n đi m t làng,
Đ i tr i đầu kh ch t yêu đ ng.
Ng i xa xăm quá ! – Tôi bu n m,
Trong m t ngày vui pháo nhu m đ ng...
T đ y, thu r i, thu i thu,
Lòng tôi còn giá đ n bao gi
Ch ng tôi v n b t tôi th ng nh ...
Ng i y, cho nên v n h ng h .
Tôi v n đi bên c nh cu c đ i
Ái ân t o c a ch ng tôi,
Mà ng thu ch t, ng thu ch t,
V n gi u trong tim bóng “m t ng i”.
Bu n quá! hôm nay xem ti u thuy t
Th y ai cũng ví cánh hoa x a
Nh ng h ng a trái tim tan v .
Và đ nh màu máu th m pha !
Tôi nh i ng i đã b o tôi
M t mùa thu tr c r t xa xôi...
Đ n nay tôi hi u thì tôi đã,
Làm tình duyên cũ m t r i !
Tôi s chi u thu ph t n ng m ,
Chi u thu, hoa đ r ng chi u thu
Gió v nh o chân mây v ng,
Ng i y ngang sông đ ng ngóng đò.
N u b t r ng tôi đã y ch ng,
Tr i i! Ng i y có bu n không ?
Có th m nghĩ i loài hoa... v
T a trái tim phai, a máu h ng ? (1)
Ng i y

Huy n thơ i TTKh và Hai s c hoa ty gôn

Tác Giả: SE s u t m

Thứ Hai, 11 Tháng 7 Năm 2011 08:26

Trong văn xuôi Vi t Nam, hai ch ng i y đã đ c Nguy n Tr ng Qu n dùng đ ch ng i tình trong truy n ng n Thày Lazaro Phi n t 1887. V y Nguy n Tr ng Qu n là ng i đ u tiên đ a danh t Ng i y vào trong văn Vi t. Và Thanh Châu x ng lên hình nh hoa ty gôn trong truy n ng n đăng tr c bài th c a TTKh m t tháng, trên Ti u Thuy t Th B y.

Nh ng TTKh là ng i đ u tiên s đ ng hai ch “ng i y” và hình nh “hoa ty gôn” vào th , nh m t hình t ng ngh thu t m h và phi m đ nh v ng i tình và cu c tình tan v . V m t tâm lý xã h i, ng i đàn bà có ch ng nh ng năm 36 – 37, m y ai dám nói đ n ng i tình m t cách công khai ? TTKh đã vi t nên nh ng i tâm s c a bao nhiêu ng i đàn bà cùng c nh ng ngang trái, s ng trong xã h i Kh ng M nh đ u th k :

*Tôi v n đi bên c nh cu c đ i
Ái ân t t o c a ch ng tôi,
Mà t ng thu ch t, t ng thu ch t,
V n gi u trong tim bóng “m t ng i”.*

TTKh là ai?

Trong Bài th th nh t, in sau Hai s c hoa ty gôn hai tháng, có nh ng y u t xác đ nh rõ h n v cu c tình này:

*i v n Thanh có m t mình
Tôi yêu gió r ng lúc tàn canh
Yêu trăng ng r i trên áo
Yêu bóng chim xa n ng t màn.*

và nh t là hai câu cu i:

*B t đầu tôi m t tâm h n héo
Bên c nh ch ng nghiêm lu ng tu i r i.*

V n Thanh và ch ng nghiêm là hai y u t gây tranh lu n v n i x y ra cu c tình và tên ng i ch ng. V n Thanh b đầu? Có ph i Thanh Hóa không? Và ng i ch ng c a TTKh tên là gì? Có ph i là Nghiêm không?

Đ n bài th th ba, bài Đan áo cho ch ng, i th xa xót đ y n c m t:

*Ngoài tr i m a gió xôn xao
Ai đem khóa ch t chim vào ng nghiêm
Ai đem ng gi áo giam em
S ng h tr n ki p trong duyên trái đ i.*

Và Bài th cu i cùng có nh ng câu g n nh khó hi u:

*Trách ai mang cánh “ti gôn” y
Mà vi t tình em đ c ích gì?*

B i n u TTKh là ng i đem chuy n c a mình ra vi t thành th , thì t i sao nàng i trách ai ? V y ai đây là ai ? Nàng trách chính nàng hay nàng trách ng i yêu? Nh t là đ n sau, i h n gi n càng thêm gay g t:

*Là gi t đ i nhau đ y b t không?
Đ i giàn hoa máu t ng m a rung
Gi n anh em vi t dòng đ i*

Là chút d&# h&# ng đ&# u cu&# i cùng.

T&# t c&# nh&# ng l&# i trách móc u&# n này v&# i nh&# p đ&# u du d&# ng, l&# i th&# tha thi&# t, g&# n bó, làm cho toàn b&# tác ph&# m tr&# thành huyền thoại.

N&# u so sánh 4 bài thơ ký tên TTKh và 3 bài thơ “tr&# l&# i” của Thâm Tâm in trên T&# u Thuy&# t Th&# B&# y sau đó, ng&# i ta có thể m&# đ&# c nh&# ng n&# c c&# a đ&# u tiên vào nh&# ng bí&# n này. Bài G&# i TTKH của Thâm Tâm có nh&# ng câu sau đây:

...

T&# ng xe trong v&# t b&# i h&# ng

Nàng đi thu&# y nh&# ng trong khói m&#

T&# ng xe trong xác pháo x&# a,

Nàng đi có b&# n bài thơ tr&# v&#

T&# ng xe m&# l&# i vu qui

Nay là t&# ng khóc nàng chia cu&# c đ&# i!

M&# ng ch&# ng, Khánh g&# n trên môi

Hình anh, m&# t Khánh sáng ng&# i còn m&# .

T&# ngày đàn chia đ&# ng t&#

Sao tôi không b&# t h&# ng h&# nàng đan

Kéo dài m&# t ch&# c áo len

T&# càng đ&# t m&# i, nàng càng n&# i dây.

Nàng còn g&# mãi trên tay,

Thì t&# duyên m&# i đã thay h&# n màu.

Góp hai th&# tóc đôi đ&# u,

Sao còn đan n&# i nh&# ng câu tâm tình?

Khánh &# i còn h&# i gì anh?

Lá r&# i đã h&# t m&# u xanh màu vàng.”

....

Thâm Tâm nh&# c đ&# n ng&# i yêu tên Khánh. V&# y TTKh là gì ? Có phải là nh&# ng ch&# Thâm Tâm – Khánh, vi&# t t&# t ? Hay là Tu&# n Trình – Khánh (vì Thâm Tâm tên th&# t là Nguyễn Tu&# n Trình). Hay TTKh là Tr&# n Th&# Khánh, ng&# i yêu c&# a Thâm Tâm?

Có thể nói h&# u h&# t nh&# ng nhà biên kh&# o t&# Hoài Thanh, Hoài Chân, trong Thi Nhân Vi&# t Nam (1940), Ph&# m Th&# Ngũ trong Vi&# t Nam Văn H&# c S&# Gi&# n &# c Tân Biên (1965), Nguyễn H&# u Long, Nguyễn T&# n Tr&# ng trong Vi&# t Nam Thi Nhân T&# n Chi&# n (1968) ... và g&# n đây trong Tuy&# n T&# p Th&# M&# i 1932-1945 Tác Gi&# và Tác Ph&# m do L&# i Nguyễn Ân và Ý Nhi t&# p h&# p phát hành năm 1992, t&# t c&# đ&# u đánh đ&# u h&# i v&# TTKh.

L&# p lu&# n c&# a Nguyễn T&# n Long và Nguyễn H&# u Tr&# ng

Nguyễn T&# n Long và Nguyễn H&# u Tr&# ng là hai nhà biên kh&# o đ&# u tiên có ý tìm hi&# u k&# nh&# t v&# cái mà hai ông g&# i là “Nghị án TTKH và Thâm Tâm”. Trong b&# Vi&# t Nam Thi Nhân T&# n Chi&# n, hai ông đ&# a ra nh&# ng nhân ch&# ng và nh&# ng gi&# thuy&# t đã xu&# t hi&# n trên báo chí, văn đàn t&# năm 38 đ&# n 68 c&# a các ông Giang T&# , Th&# ch H&# , Y Châu, Nguyễn Bá Th&# , Lê Công Tâm, Anh Đào. Ng&# i thì cho r&# ng TTKh chính là Thâm Tâm. Ng&# i l&# i qu&# quy&# t TTKh là Tr&# n Th&# Khánh, ng&# i yêu c&# a Thâm Tâm.

Ông Giang T&# thu&# t l&# i cu&# c g&# p g&# v&# i nhà th&# T&# Hanh vào tháng 11 năm 1944 trên chuy&# n xe đi Qu&# ng Ngãi: “T&# Hanh cho bi&# t TTKh chính là Tr&# n Th&# Khánh, ng&# i em gái đ&# ng tông v&# i mình &# Thanh Hoá và k&# rõ thiên tình h&# n c&# a nàng và thi sĩ Thâm Tâm. Gi&# thuy&# t này không đ&# ng v&# ng vì T&# Hanh không phải ng&# i Thanh Hoá mà Qu&# ng Ngãi và v&# n Thanh trong bài thơ không ch&# c đã là Thanh Hoá.

Ông Th ch H và ông Y Châu đ u cho bi t: TTKh là nhân v t có th t, đã đôi ba l n đ n thăm thi sĩ Thâm Tâm Khâm Thiên, lúc ông này ch chung v i Nguy n Bính và Tr n Huy n Trân (gi thuy t này phù h p v i i t ng thu t c a Nguy n V sau này).

Ông Nguy n Bá Th , t c nhà văn Th Nguyên l i xác đ nh: TTKh chính là nhà văn Th m Th Hà, có tên th t là T Thành K nh, TT là T Thành còn K và H là ch K nh vi t t t. Vi c này b Th m Th Hà ph đ nh hoàn toàn.

Nh ng có ba gi thuy t đáng chú ý:

- Trên t p chí Giáo D c Ph Thông, s 49, ra ngày 1/11/1959, t i Sài Gòn, ông Lê Công Tâm cho bi t: TTKh chính là thi sĩ Thâm Tâm, ng i đã dàn c nh m t thi u ph b ép duyên, khóc tình dang d b ng nh ng bài th Hai s c hoa ty gôn và Bài th th nh t.

- Báo S ng ra ngày 15/4/1967, ông Nguy n T , xác đ nh đã s ng chung v i Thâm Tâm năm 1936, cùng v i Tr n Huy n Trân, Vũ Tr ng Can. Thâm Tâm có m y bài th ký tên TTKh nh bài Hai s c hoa ty gôn. Lúc đó Khánh là ng i mà Thâm Tâm yêu say đ m, lúc Khánh đi i y ch ng, Thâm Tâm đau kh g n nh phát điên. Lũ chúng tôi v a gi u c t, v a khuyên l n. Chính trong th i gian th t tình, Thâm Tâm vi t đ c m y bài th ký tên TTKh.

- Nh ng trong báo Nhân Lo i, b m i s 108 ra tháng 7 năm 1958 t i Sài Gòn, ông Anh Đào l i đ a ra m t tho i m i mà tho i này, theo ông, do chính Thâm Tâm k l i. Ông Anh Đào k r ng: Năm 1941, trong m t đêm thu l nh l o, ông đ c ng i gi a hai nhà th Nguy n Bính và Thâm Tâm bên m t bàn đèn thu c phi n và chính ông đ c nghe Thâm Tâm tâm s . Thâm Tâm nói r ng: TTKh. là tên m t thi u ph mà tr c kia tôi yêu. Và Thâm Tâm xác đ nh nh ng bài th đ ăng trên báo là c a nàng, và ông Anh Đào k t lu n r ng Thâm Tâm x ng đáng là “ng i y” c a TTKh.

Sau khi đ a ra các lu n ch ng và gi thuy t trên đây, Nguy n T n Long và Nguy n H u Tr ng, tác gi Vi t Nam Thi Nhân Ti n Chi n, k t lu n :

TTKh. không th là s n ph m t ng t ng c a Thâm Tâm vì đó là n i lòng tha thi t c a m t ng i, v i nh ng v n th lâm ly nh th thì ng i khác không th vi t thay đ c. V y Thâm Tâm là Thâm Tâm và TTKh là TTKh. Hai ng i có th là đôi tri k nh ng không th cùng là m t ng i. Các tác gi Vi t Nam Thi Nhân Ti n Chi n mu n đóng h s nghi án trên m t huy n tho i.

S xác đ nh c a Nguy n V

Nguy n V là m t trong nh ng nhà th tiên phong trong phong trào Th M i. Năm 1970, khi Nguy n V xu t b n cu n Văn Thi Sĩ Ti n Chi n t i Sài Gòn, thì ông đã đ a s th c v Thâm Tâm và TTKh ra ánh sáng.

Nh chúng ta đã bi t, sau Phan Khôi, Nguy n V cùng v i L u Tr ng L , Nguy n Th Mạnh Mạnh, Th L là nh ng ng i đã phát tri n phong trào Th M i. Nguy n V và M ng S n l p tr ng phái B ch Nga, ch tr ng cách tân th , chú tr ng đ n khía c nh âm nh c và hình th c x p ch trong th . Tr ng phái B ch Nga b Th L và Hoài Thanh đ kích k ch li t, th Nguy n V không đ c ti p nh n đúng m c. Đánh giá th Nguy n V là m t v n đ khác mà chúng tôi không đ c p đ n trong bài này. Nguy n V là b n thân c a Lan Khai, L u Tr ng L , Tr ng T u và trong cu n Văn Thi Sĩ Ti n Chi n ông đã v l i chân dung 35 nhà văn, nhà th sinh ho t trong không khí văn h c t đ u th k đ n 1945. M t t li u quý cho nh ng ng i nghiên c u văn h c.

Sau h n 30 năm im l ng, 1970, m t năm tr c khi m t, Nguy n V đã công b nh ng l i tâm s c a Thâm Tâm 22 năm sau khi Thâm Tâm qua đ i trong bài vi t Thâm Tâm và s th t v TTKh. mà chúng tôi xin l c trình sau đây:

Năm 1936, 37 có xu t hi n p Ch Hm, ng i ô Hà N i, m t nhóm văn sĩ tr v i bút hi u là

Tr n Huy n Trân, Thâm Tâm và m t vài ng i n a. Ít ai đ ý đ n h . Huy n Trân và Thâm Tâm đ u m i 18, 19 tu i. H có m t t tu n báo nh , tên là B c Hà ph Ch Hm. Ch đ ng trên t báo là Tr n Huy n Trân. Báo B c Hà bán không ch y l m, tuy có vài m c hài h c, vui, nh m y b c v c a Tu n Trình. Thâm Tâm là bút hi u c a Tu n Trình. Tu n Trình v nhi u h n vi t, th nh tho ng đ ng m t bài th , vài m u truy n ng n. Đôi khi th y xu t hi n trên m t báo vài ba bài th có tính cách ca dao, ái tình c a Nguy n Bính h c sinh l p nh t tr ng ti u h c Hà Đông. Nguy n Bính thi r t, ngh h c luôn.

Tôi – t c là Nguy n V – tuy không ch i thân, nh ng quen bi t Tr n Huy n Trân khá nhi u vì anh ta t m t căn nhà trong ngō Khâm Thiên, phía sau ch . Tôi t m t gác tr c a đ ng Khâm Thiên, g n Ô Ch D a. Đôi khi Tr n Huy n Trân nh tôi vi t bài cho tu n báo B c Hà “cho vui” vì không có ti n nhu n bút. Đ t tình thông c a v n ngh , tôi có vi t m t truy n ng n khôi hài, và ch có m t l n.

Trong m t s báo đ c bi t Mùa Hè, Tu n Trình có v m t c p B ch Nga b i trên H Hoàn Ki m và ghi d i “Nguy n V và M ng S n”.

Tôi quen bi t Tu n Trình là do Tr n Huy n Trân gi i thi u. Nhà anh Ch Hm, cách ch đ ba, b n trăm th c. Anh đ p trai, y ph c lúc nào cũng b nh bao, ng i có phong đ hào hoa, l ch thi p. Tôi th y S àigòn có anh Hoàng Trúc Ly, nhà v n, na ná gi ng Tu n Trình v dáng đi u cũng nh tính tình, t cách. Nhi u khi g p Hoàng Trúc Ly trên đ ng Bonnard S àigòn, tôi quên l ng, c t ng nh g p Tu n Trình trên ph Ch Hm Hà N i.

M t bu i chi u g n t i, Tu n Trình đi lang thang g n ch Khâm Thiên. Tôi t Hà N i v nhà, tôi t ng anh đ n Tr n Huy n Trân, nh ng anh b o: Th ng Huy n Trân nó đi đâu, không có nhà. Tôi r anh v gác tr c a tôi c u i ph . Hm y, tôi có vài ch c b c trong túi, có th làm m t ti c bánh giò ch l a v i Tu n Trình. Tôi b o anh l i ng v i tôi cho vui. Đêm y cao h ng, Tu n Trình ngà ngà say r u V n Đi n, k chuy n tình c a anh v i cô Khánh cho tôi nghe.

Câu chuy n tình

Tr n Th Khánh là m t cô h c trò l p nh t tr ng ti u h c Sinh T . Thi h ng, cô nhà giúp m làm vi c n i tr . Nhà cô cũng đ ng Sinh T , ngay c nh Thanh Giám, n i đ n th Kh ng T . Thanh Giám là m t th ng c nh Hà N i, đã li t vào c tích Vi t Nam, xây c t t đ i nhà Lý, tu b cho t i đ i nhà Lê, hình ch nh t, xung quanh xây t ng đá ong, cao đ hai th c Đ n thì t trong cùng, tr c đ n có H Tròn, hai bên h có nh ng t m bia ghi tên các ti n sĩ đ i nhà Lê. Vào Thanh Giám có c ng tam quan l n, tr c c ng có t m bia đ hai ch Hán “H mã” và hai tr cao. Trong v n tr ng r t nhi u cây c th và các cây ki ng, n i đây r t yên tĩnh và mát m , cũng là n i các c p trai gái h n hò tâm s . Tr c kia có m t b y qu chi u t i bay v đây ng , cho nên ng i Pháp cũng g i là Pagode des corbeaux. Chùa Qu , ngoài danh t l ch s Temple de Confucius, Đ n Kh ng T .

Cô n sinh Tr n Th Khánh là m t thi u n đ p. Tu n Trình có m t ng i cô, nhà ph Ch C a Nam, g n Sinh T . Anh th ng đ n đây thăm cô và trông th y cô Khánh đi ch m i bu i sáng. Lúc y vào kho ng tháng 2 năm 1936, h a sĩ Tu n Trình -tên g i h i đó- m i 19 tu i, và cô Khánh 17 tu i. Tu n Trình m i b t đ u v và vi t chút ít trong t tu n báo B c Hà c a Tr n Huy n Trân v a xu t hi n.

Sau m t vài tháng theo dõi, Tu n Trình làm quen đ c v i cô Khánh và g i báo B c Hà t ng cô. Cô gái 17 tu i, c m m n ng i ngh sĩ tài hoa, tình yêu ch m n nh càn hoa antigone tr ng cũng v a ch m n trong tháng đ u hè tr c sân nhà cô.

Antigone là lo i hoa c a ng i Pháp đ m qua h i đ u th k , không th m nh ng đ p. Nó là lo i hoa dây, lá gi ng nh lá nho, cho nên m i n Nam nhi u ng i g i là hoa nho. Có hai lo i : hoa tr ng và hoa h ng. Hoa n vào đ u mùa hè thành nh ng chùm r t đ th ng, n hoa gi ng

hình trái tim nhỏ nh . Hà N i ng i ta tr ng r t nhi u và bán cũng r t nhi u ch Đ ng Xuân, cũng nh Ch Hoa, b h Hoàn Ki m. C m nó vào l đ phòng khách, nó buông ra m t v lãng m n, kh ái l m. Ng i B c g i t t là hoa ty gôn. ph Sinh T , antigone m c r t nhi u, nh tr c sãn nhà ông Nguy n Văn Vĩnh và Nguy n Nh c Pháp. Nhà tr c a L u Tr ng L và Lê Trãng Ki u ph Hàm Long có c m t giàn hoa tr ng và h ng. Nh ng mùa đông lá r ng, hoa tàn thì không c nh nào tiêu s qu nh qu b ng.

Tình yêu c a Tu n Trinh và Tr n Th Khánh ch m n ngay lúc nh ng chùm hoa antigone v a hé n , và ch t gi a mùa đông năm đó, trong lúc giàn hoa ty gôn úa tàn, r ng ng p đ y sãn. Th i k m m ng ng n ng i trong m y tháng hè, sang h t mùa thu, không đ em l i chút th a mãn nào cho tâm h n khao khát c a Tu n Trinh.

Chính lúc này Tu n Trinh l y bút hi u là Thâm Tâm. M t vài bài th tình th c đ em làm t ng cô Khánh. Nh ng bài th đ u tiên đ ăng trên tu n báo B c Hà đ u ký là Thâm Tâm, nh ng các tranh v trong báo v n ký Tu n Trinh. Nh ng cô gái 17 tu i, d d t, theo l giáo c a gia đ ình, ch a th t bao gi đ p ng đ úng v i tình yêu tha thi t c a Tu n Trinh Thâm Tâm.

Trong lúc nh ng c p tình nhân tr trung đ t nhau đi du ngo n kh p n i th m ng Hà N i và ngo i ô, thì Tr n Th Khánh c ph i t ch i nh ng l i m i c a Thâm Tâm. Cô th ng nói: “Th y m em nghiêm l m, gia đ ình em nghiêm l m.” L n nào cô Khánh cũng l p l i ch nghiêm gia giáo y đ tr l i k v ng khát khao c a ng i yêu.

Ch đ c hai l n Khánh đ n n i h n, nh ng không đ c lâu. L n th nh t, m t đ em trắng, Khánh l n băng qua đ ng vào v n Thanh Giám. Tu n Trinh đã ch ng i yêu n i đây, đ i bóng c th . Nh ng c hai cũng không nói đ c gì, Khánh run s . Tu n Trinh b i r i, t t c nh ng l i l bay b m đã s p s n, b y gi quên h t. Cu i cùng l i trách móc nhau vì nh ng ch “Th y m em nghiêm l m” và r i Khánh cũng v i vã ch y v nhà.

L n th hai, v n Thanh Giám đ em y cũng ng p ánh trăng thu. Nhi u ng i nói Thanh là Thanh Hóa, là hoàn toàn sai s th t. Nh ng thái đ c a Khánh l l ùng, khó hi u. Hình nh Khánh mu n nói v i Tu n Trinh m t đ i u gì, nh ng ng i ng ùng không nói. R i nàng bu n bã h i: “Anh đ nh bao gi đ n xin th y m cho chúng mình ?” Chàng h a s b i r i tr c câu h i b t ng . Chàng l đ nh b o: “Anh ch a nghĩ đ n vi c y, vì...” Câu chuy n b b đ n i đây cho đ n khi t giã.

Hai ng i v n th t v i nhau cho đ n m t hôm... Tu n Trinh nh n đ c b c th c a ng i yêu, không, c a ng i đã h t yêu, báo tin nàng s p l y ch ng. Th vi t b ng m c tím, trên b n trang gi y h c trò, xé trong m t quy n v Nam Ph ng Hoàng h u (l i v h c trò r t thông đ ng lúc b y gi).

Đ i khái trong th Khánh nh c l i tình yêu “th m ng” c a cô v i “ng i ngh sĩ tài hoa son tr ”, đó là nh ng ch cô dùng trong th . Tình yêu r t đ p, nh ng vì th y m c a cô r t “nghiêm” theo l giáo, nên dù v hôn phu c a cô là m t ng i ch m i bi t s thoi nh ng cô v n có “b n ph n ph i gi tròn ch hi u”, cô than th đ i cô kh nên tình duyên ngang trái, cô khóc su t đ em, v.v... Cu i th ký t Kh.

Tuy Khánh không vi t gì v v hôn phu và ngày c i, nh ng sau dò h i, Tu n Trinh đ c bi t ch ng Khánh là m t nhà buôn giàu có ph Hàng Ngang, 39 tu i, đ p trai, góa v và không có con. (Trong câu th bên c nh ch ng nghiêm lu ng tu i r i là ch s cách bi t t ng đ i gi a tu i 39 c a ng i ch ng và tu i v thành niên c a Khánh). Ti c c i r t linh đ ình, r c dâu b ng 10 chi c Citroën m i. Cô dâu đ eo n trang r c r , m c chi c áo màu đ t i, l ng l y ng i c nh ng i ch ng m c áo g m xanh.

Đ em tr c hôm cô Khánh lên xe hoa, Thâm Tâm ch c t i tòa báo B c Hà m t t c th t chó, u ng Mai qu l , m i Tr n Huy n Trân, Nguy n Bính và Vũ Tr ng Can tham đ . H say s a

ngâm th, làm th, c i đùa cho đ n khuya r i lãn ra ng trên đ t.

Trái v i m i đ đoán, Khánh r t h nh phúc v i ch ng. Ng i đầu kh là Tu n Trình Thâm Tâm. V a nh th ng đ n ph n, v a b m c c m c a ng i ngh sĩ nghèo b ng i yêu b r i, i còn b m y th ng b n ch nh o, đùa b n, nh t là Vũ Tr ng Can.

Vì m t chút t ái vãn ngh, Tu n Trình đã th c su t đêm, theo i anh thu t i, đ làm bài th Hai s c hoa ty gôn, ký tên TTKh, v i tâm ý cho Tr n Huy n Trân và Vũ Tr ng Can tin là c a Khánh làm ra đ th ng ti c m i tình tan v . Mu n gi tính cách bí m t, Tu n Trình nh cô em h chép i bài th trên, dán kín bao th và nh cô này mang th đ n tòa báo.

T t nhiên là gi ng th lãng m n c a Tu n Trình hoàn toàn khác v i i tâm s trong b c th cu i cùng c a Khánh báo tin s p l y ch ng. Cô Khánh không bi t làm th . Và theo i Tu n Trình, cô ghét nh ng bài th c a Thâm Tâm. Sau khi nh n đ c b c th cu i cùng c a Khánh, trong th Khánh t ý không b ng lòng Tu n Trình đã m n tên cô đ làm th k chuy n tình duyên cũ trên báo, có th làm h i đ n cu c đ i c a cô. Trong lá th ph n đ i đó, Khánh x ng tôi ch không x ng em n a.

Thâm Tâm l y i nh ng l i, nh ng ch trách móc gi n đ c a Khánh trong th đ làm Bài th cu i cùng ký tên TTKh, v i nh ng câu:

Trách ai mang cánh “ti gôn” y

Mà v t tình em đ c ích gì ?

Bài th đ an áo nay rao bán

Cho kh p ng i đ i thóc mách xem.

Là gi t đ i nhau đ y bi t không ?

Đ i giàn hoa máu t ng m a rung

Gi n anh em v t dòng đ l

Là chút đ h ng đ u cu i cùng.

T nay anh hãy bán th anh

Còn đ yên tôi v i m t mình

R i đ đáp i Bài th cu i cùng, Thâm Tâm làm bài Dang d t ng TTKh, cũng là bài th k t thúc ni m đau c a m i tình dang d :

Nh ng anh bi t cái gì x a đã ch t,

Anh càng bu n càng mu n k t thành th ,

M ng đang xanh, m ng hóa b ph ,

Đây bài th chót kính dâng t ng b n.

Huy n thơ i Hai s c hoa ti gôn, s đ đ c nh ng tên tu i n i ti ng c a thi ca đ ng th i ph ho và đ ng v ng lâu dài trong lòng ng i đ c, b i nó ch nh ng đ n đau chân th c c a m t ng i tình, dù vi t đ i bàn tay trá hình Thâm Tâm. Và cũng nh tài năng c a Thâm Tâm mà chúng ta có đ c hai hình t ng m i: ng i y và hoa ty gôn. Tính m h bóng gió c a ng i y và cái ch t th m kh c c a Antigone n trong m t chùm hoa nh , xinh nh m ng, càng làm tăng thêm ch t bi đát th m l ng c a tình yêu, li m thêm s bí m t c a nh ng ch TTKH.

* Ph i c

Bài th th nh t – TTKh (2)

Thu tr c h n tôi ph i ph i quá

Lòng th nguyên v n m t làn h ng

Nh ng nhà ngh sĩ t đầu l i

Êm ái trao tôi m t v t th ng.

Tai ác ng đầu gió l i qua
Làm kinh gi c m ng nh ng ngày hoa
Th i tan tâm đ u du d ng tr c
Và t n ng i đi b n cát xa.
 i v n Thanh có m t mình
Tôi yêu gió r ng lúc tàn canh
Yêu trăng l ng l r i trên áo
Yêu bóng chim xa n ng l t màn.
Và m t ngày kia tôi ph i yêu
C ch ng tôi n a lúc đi theo
Nh ng cô áo đ sang nhà khác
Gió h i làm sao l nh r t nh u.
T đ y không mong không dám h n
M t l n g p n a d i trắng nghiêm
Nh ng tôi v n ch c n i tr i l
Ng i y ghi lòng v n nh em.
Đang lúc lòng tôi mu n t m yên
B ng ai mang l i cánh hoa tim
Cho tôi ép n t dòng d l
Nh xu ng thành th khóc chút duyên.
Đ p gì m t m nh lòng tan v
Đã b c hoa tàn d u xác x
Tóc úa gi t d n đ i thi u ph
Thì ai trông ngóng ch nên ch .
V t đ n th đ u lo ng i quá
Vì tôi còn nh h n nhau x a:
“C quên đi nhé câm mà nín
Đ ng th than b ng nh ng gi ng th ”.
Tôi run s v t l ng im nghe
T n lá thu khô xi t m t hè
Nh t n g chân ng i len lén đ n
Song đ i nào dám g p ai v .
Tuy th tôi tin v n có ng i
Th t tha theo đ u i n a than ôi
B t đầu tôi m t tâm h n héo
Bên c nh ch ng nghiêm lu ng tu i r i.

Đan áo cho ch ng – TTKh (3)

Ch i, n u ch đã yêu
Đã t ng l hái ít nhi u đau th ng
Đã xa h n quãng đ i h ng
Đã đem lòng g i gió s ng m t mừng
Hay chẳng ch m i chi u đông
Đáng th ng nh ng k có ch ng nh em
V n còn giá l nh trong tim
Đan đi đan l i áo len cho ch ng

Con chim ai nh t trong l ng
H t m a nó r ng bên sông b th
L ng tr i n i t ng tiêu s
Hay đâu gió đã sang b ly tan
Tháng ngày m n c ng em đan
Kéo dài m t ch c áo lam cho ch ng
Nh con chim nh t trong l ng
Tháng ngày than t c ánh h ng n i nao
Ngoài tr i hoa n ng xôn xao
Ai đem khóa ch t chim vào l ng nghiêm
Ai đem l giáo giam em
S ng h h t k p trong duyên trái đ i
Lòng em kh l m ch i
Trong bao ng v c v i l i m a mai
Quang c nh l , tháng năm dài
Đêm đêm n m t ng ngày mai g t mình.

Bài th cu i cùng – TTKh (4)

Anh h i, tháng ngày xa quá nh ?
M t mùa thu cũ m t lòng đau...
Ba năm ví b t anh còn nh ,
Em đã câm l i có nói đâu!
Đã l thôi r i chuy n b t ly,
Càng kh i càng th y l y t ng khi
Trách ai mang cánh “ti gôn” y
Mà v t tình em đ c ích gì?
Ch có ba ng i đã đ c riêng
Bài th “đan áo” c a ch ng em
Bài th “đan áo” nay rao bán
Cho kh p ng i đ i thóc mách xem...
Là g t đ i nhau đ y b t không ?
...Đ i i giàn hoa máu t ng m a rung
G n anh, em v t dòng d l ,
Là chút d h ng đ u cu i cùng!
T nay anh hãy bán th anh
Còn đ yên tôi v i m t mình
Nh ng cánh hoa lòng, h ! đã ghét
Thì đem mà đ i l y h vinh.
Ngang trái đ i hoa đã úa r i,
T ng mùa gió l nh s c h ng r i...
Bu ng nghiêm th th n h n eo h p
Đi nh ng i không mu n nh l i!
Tôi oán h n anh m i phút giây,
Tôi run s v t, b i r i đây,
N u không yên đ c thì tôi ... ch t
Đêm h i, làm sao t i th này ?

Năm i năm qua c mu n yên
Mà ph ng ngoài gió ch ng làm quên;
Và ng i v i duyên th m kín
i chính là anh? anh c a em!
Tôi b t làm sao đ c h i tr i?
G n anh không n nh không thôi!
M a bu n m a h t trong lòng t...
S quá đi, anh... “có m t ng i”!...

G i T.T. Kh. – Thâm Tâm (5)
Các anh hãy u ng th t say,
Cho tôi nh ng c c r u đ y r i im
G hình nh quá n a đêm ?
Lòng đau đem i cái tin cu i mùa
H i đàn bu n nh tr i m a
Các anh t t n t âm th a đi thôi
G hình nh ngoài tr i
T ng xe đã ngh n đã r i rã đi.
H n tôi i m s ng khuya
B i ch ng tôi v t bài th tr i
Vâng, tôi b t có m t ng i
M t đêm c t ng r ng tôi là ch ng
Đ hôm sau khóc trong lòng
Vâng tôi có b t cánh đ ng th i gian
Hôm nay r ng h t lá vàng
Và tôi i chuy n chi u tàn v không.
T ng xe trong v t b i h ng
Nàng đi thu y nh ng trong khói m .
T ng xe trong xác pháo x a,
Nàng đi có b n bài th tr v .
T ng xe m i vu qui
Nay là t ng khóc nàng chia cu c đ i !
M ng ch ng Khánh g n trên môi
Hình anh m t Khánh sáng ng i còn m .
T ngày đàn chia đ ng t
Sao tôi không b t h ng h nàng đan.
Kéo dài m t ch c áo len
T càng đ t m i, nàng càng n i giây.
Nàng còn g mãi trên tay
Thì i duyên m i đã thay h n màu.
Góp hai th tóc đôi đ u,
Sao còn đan n i nh ng câu tâm tình ?
T ng năm t ng đ a con non
M m c i vá kín v t th ng i lành.
Khánh i còn h i gì anh?
X a tình đã v , nay tình i nguyên

Huy n thơ i TTKh và Hai s c hoa ty gôn

Tác Giả: SE s u t m

Thứ Hai, 11 Tháng 7 Năm 2011 08:26

Em v đàn m i t duyên
Vào tà áo m i, đ ng tìm duyên x a.
Bao nhiêu g t ì còn th a,
Hãy dành mà khóc nh ng g v vong.
Bao nhiêu g t ì còn th a,
Hãy dâng cho tr n nghĩa ch ng, h n cha.
Nh c làm chi chuy n đôi ta
Cu c đ i anh đã phong ba đ p vùi...
Hãy vui lên các anh i
Nàng đi, tôi g i h n tôi tr v
Tâm h n ì nh nh t đêm nghe
Ti ng mùa lá ch t đã xê đ ch ch u
Gi ì hình nh gió th i nh u
Nh ng loài “hoa máu” đã gieo n t đ i.
Bao nhiêu ngh sĩ n i trôi
Sá chi cái đ p đ i tr i mong manh ?
Sá chi nh ng chuy n tâm tình
Lòng đau đem ch a trong bình r u cay.

-
- (1) Hai s c hoa ty gôn – TTKH (Ti u thuy t th b y, s 179, 30/10/1937)
  - (2) Ti u thuy t th b y, s 182 ra ngày 20-11-1937)
  - (3) Ph n th i đàm
  - (4) Ti u thuy t th b y, s 217, 23/07/1938)
  - (5) Ti u thuy t th b y, s 307, 04/05/1940)